

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№2 (509)
березень – квітень
2013

Головний науковий редактор:
академік НАН України **В.А.СМОЛІЙ**

Наукова рада:

Любомир Винар (Кент, США), *Андреа Граціози* (Неаполь, Італія), *Зенон Козут* (Едмонтон, Канада), *Ю.А.Левенець* (Київ), *В.М.Литвин* (Київ), *С.М.Плохій* (Гарвард, США), *Анджеї Поппе* (Варшава, Польща), *В.Ф.Репринцев* (Київ), *П.С. Сохань* (Київ), *В.С. Степанков* (Кам'янець-Подільський), *Т.Г.Тайрова-Яковлева* (Санкт-Петербург, Російська Федерація), *П.П.Толочко* (Київ), *Б.М.Флоря* (Москва, Російська Федерація)

Редколегія:

Г.В.Боряк, *В.Ф.Верстюк*, *С.В.Віднянський*, *В.М.Горобець*, *О.І.Гуржій*, *В.М.Даниленко*, *М.Ф.Дмитрієнко*, *О.М.Донік* (заст. гол. ред., відпов. за вип.), *С.В.Кульчицький*, *В.І.Кучер*, *О.Є.Лисенко*, *М.І.Панчук*, *Р.Я.Пуріг*, *О.П.Реєнт* (заст. гол. ред.), *В.М.Ричка* (заст. гол. ред.), *О.С.Рубльов* (заст. гол. ред.), *В.Ф.Солдатенко*, *В.П.Троцинський*, *О.А.Удод*, *Ю.І.Шановал*

Наукові редактори:

канд. іст. наук *О.М.Донік*, д-р іст. наук *О.П.Реєнт*,
д-р іст. наук *В.М.Ричка*, д-р іст. наук *О.С.Рубльов*

Відповідальний секретар:

В.В.Григор'єв

Редактори:

С.Г.Архипенко,
В.В.Григор'єв, *О.М.Квітка*

Макет і верстка:

Ю.О.Возна

Обкладинка:

Н.О.Горбань

Електронна версія:

О.В.Жданович

www.history.org.ua

Формат 70x100/16

Гарн. Century Schoolbook

Папір офсет. №1. Друк офсет.

Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид. арк. 21

Тираж 650 прим. Зам. №0325

Підписано до друку 25.04.2013 р.

Свідомство про державну реєстрацію

КВ №263 видане Держкомвидавком

України 14.12.1993 р.

Віддруковано з оригінал-макета

у ТОВ «Імекс-ЛІТД»

Свідомство ДК №195 від 21.09.2000 р.

Адреса: вул. Декабристів, 29,

м. Кіровоград, Україна, 25006

Тел./факс: +38 (0522) 32-17-05

+38 (0522) 22-79-30

E-mail: tsamylyak@gmail.com

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of the History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research.

Founded in 1957. Published 6 times a year. Editor in-chief V.A.Smoli. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevs'koho, office 501, Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380 (44) 278-52-34, fax

+380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

**Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua**

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УІЖ»

ЗМІСТ

СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГРАНД-НАРАТИВ: ПІДХОДИ, КОНЦЕПЦІЇ, РЕАЛІЗАЦІЯ

Ададуrow В.В. (Львів). Теоретичні засади та методологія вписування української історії в європейський контекст (погляд історика-всесвітника) . . . 4

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

Котляр М.Ф. Феномен удільної роздробленості Русі (повернення до проблеми) 24

Сас П.М. Укладення Хотинського мирного договору 1621 р. 38

Турченко Ф.Г. (Запоріжжя). Михайло Грушевський vs. Микола Міхновський (дискусія сучасників: погляд через сторіччя). 74

Пархоменко В.А. (Миколаїв). Листопадове повстання 1918 р. у Галичині в мемуарній літературі 95

Архирейський Д.В. (Дніпропетровськ). Протидія радянських митників контрабанді наприкінці 1920-х – у 1930-х рр. 105

Зеркаль М.М. (Миколаїв). Освіта національних меншин України (1990–2000-ні рр.) 121

МЕТОДОЛОГІЯ. ІСТОРИОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

Горенко О.М. Еволюція марксистської теоретичної традиції як об'єкт інтелектуальної історії 136

Горак В.С. Григор'євський повстанський рух (серпень 1918 – серпень 1919 рр.): питання історіографії 154

Скржинська М.В. Листування в античних державах Північного Причорномор'я 178

РЕЦЕНЗІЇ Й ОГЛЯДИ

Дзюба О. Приватне життя козацької старшини XVIII століття (на матеріалах епістолярної спадщини) (**О.О.Боряк**) 188

Горбачов В. Міська реформа 1870 року в Україні (**В.С.Шандра**) . . . 197

Щербатюк В. Селянський повстанський рух в Україні 1917–1921 років: українська історіографія (**Т.В.Чухліб**) 204

Національне питання в Україні XX – початку XXI ст.: історичні нариси (**Ф.Г.Турченко, Запоріжжя**) 207

Андреев В. Віктор Петров: Нариси інтелектуальної біографії вченого (**О.В.Ясь**) 218

ХРОНІКА

- Кононенко В.П.** Міжнародна наукова конференція «Ранньомодерна Україна на перехресті цивілізацій, культур, держав та регіонів» 223
- Стасюк О.Й. (Львів).** Міжнародна наукова конференція «Українська повстанська армія в контексті національно-визвольної боротьби народів Центрально-Східної Європи» 226
- Любченко В.Б.** III Історичні читання пам'яті професора В.Г.Сарбея «“Довге” ХІХ століття в Україні: питання національної модернізації» 230

ЮВІЛЕЇ

- Гуржій О.І. (Київ), Лазуренко В.М. (Черкаси).** До 75-річчя доктора історичних наук, професора М.І.Бушина 232
- Нові надходження** до бібліотеки Інституту історії України НАНУ . . . 235

У РЕДАКЦІЇ «УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ЖУРНАЛУ»
Є ПРИМІРНИКИ ЗА МИНУЛІ РОКИ

ДО УВАГИ АВТОРІВ!

До друку приймаються написані спеціально для «Українського історичного журналу» статті, а також історичні документи, рецензії на нові видання, повідомлення про наукові події й заходи. Статті повинні відповідати визначеним ВАК України нормативам (постанова №7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України»).

Обсяг – не більше **30 стор.** (1 авт. арк.). Текстовий редактор – не нижче **Microsoft Office 2003**, шрифт – **Times New Roman**, кегль – **14**, міжрядковий інтервал – **1,5**, формат файлу – **.doc** або **.rtf**. Якщо при наборі використовувалися нестандартні шрифти («Лжиця», «Litorus New Roman» та ін.), необхідно їх надати (стандартне розташування в ОС Windows: C:/Windows/Fonts).

Текст набирається без переносів слів. Абзацні відступи формуються в матеріалі, а не за допомогою пробілів і табулятора. Таблиці розміщуються в тексті, ілюстрації – в окремих файлах. Посилання виконуються через меню «Вставка» в **автоматичному режимі (!)**.

Автори мають **повідомити**: прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, місце роботи, посаду, електронну пошту, телефон (робочий, домашній, мобільний), адресу для листування.

У редакцію слід подавати **роздрукований примірник, електронну копію**, а також **УДК, дві анотації** на 5–6 речень (українською й англійською мовами), **два комплекти ключових слів** (не менше 5–6, українською й англійською мовами).

Редакція має право **редагувати й скорочувати** подані матеріали. Неопубліковані статті, а також електронні носії й ілюстрації авторів **не повертаються**.

Матеріали надсилаються поштою на адресу: редакція «УІЖ», оф. 501, вул. М.Грушевського, 4, Київ, Україна, 01001 або на електронну скриньку: **uhj@history.org.ua**

За зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо відповідає автор. Редакція публікує матеріали, не завжди поділяючи погляди їх авторів.